

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRO

**SAVIANALIZĖS SUVESTINĖS
PAPILDYMAS**

Vilnius
2012-01-15

© Studijų kokybės vertinimo centras, 2012

A. Goštauto g. 12, 01108 Vilnius

tel.: (8 5) 211 3689

faks.: (8 5) 213 2553

skvc@skvc.lt

<http://www.skvc.lt>

TURINYS

ĮŽANGA	4
1. ORGANIZACIJOS VEIKLOS KONTEKSTAS	4
1.1 Teisinės bazės kaita	4
1.2 Aukštojo mokslo sektoriaus raida	7
2. CENTRO VEIKLŲ APRAŠYMO PAPILDYMAS	7
2.1 Organizacijos funkcionavimas	7
2.2 Kokybės vertinimo plėtra	9
2.3 Centro veiklos tobulinimo kryptys	11
SAVIANALIZĖS PAPILDYMO RENGĖJAI	13
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	13
SAVIANALIZĖS ATASKAITOS PRIEDŲ SĄRAŠAS	13

ĮŽANGA

Tikslas ir turinys. Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) savianalizės suvestinė buvo rengta laikotarpiu nuo 2010 m. liepos iki 2011 m. vasario. Kadangi dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų sutartis su ENQA dėl Centro išorinio vertinimo sudaryta tik 2011 m. gruodžio mėnesį, o ekspertų grupės vizitas numatomas 2012 m. I ketv., iškilo poreikis papildyti suvestinės duomenis ir analizę. Tikimasi, kad detaliau įvykę reikšmingi pokyčiai bus pristatomi vizito metu, todėl šiame tekste pateikiami tik svarbiausi pasikeitimai organizacijos aplinkoje ir viduje. Be to, trumpai bus paminėti atlikti tobulinimo darbai, pagal savianalizės identifikuotas Centro veiklos gerinimo kryptis.

Metodas. Savianalizės suvestinės papildymas atliktas atsižvelgiant į 2011 m. Centro veiklos ataskaitą ir pasitelkiant vidinius statistinius duomenis. Savianalizės suvestinės papildymą rengė 8 asmenų grupė, į kurią įėjo 5 vidurinės grandies vadovai, 2 vyriausieji specialistai ir 1 aukščiausios vadovybės atstovas. Tokiu būdu tai buvo vidinis procesas ir kolektyvinio darbo rezultatas.

1. ORGANIZACIJOS VEIKLOS KONTEKSTAS

1.1 Teisinės bazės kaita

Trumpai apžvelgiame pagrindinių, Centro veiklai aktualių, teisės aktų pakeitimus, įvykusius po savianalizės suvestinės pabaigimo, t.y. po 2011 m. vasario mėn. Taip pat pristatome svarbiausius teisės aktus, kuriuos parengė Centras.

- **Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas** (Žin., 2011, Nr. 38-1804) įsigaliojo nuo 2011 m. liepos 1 d. Įstatymo išdėstymas nauja redakcija Centro veiklai yra svarbus tuo, kad po priimto pakeitimo aukštojo mokslo studijų kokybės priežiūros reglamentavimas eliminuotas iš šio įstatymo ir nustatyta, kad priežiūra atliekama Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) tvarka.

- **Užsienio šalių institucijose išsilavinimą įgijusių asmenų konkuravimo dėl priėmimo į valstybės finansuojamas studijų vietas tvarkos aprašas** patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 22 d. įsakymu (Žin., 2009, Nr. 63-2516; 2011, Nr. 26-1286; 2011, Nr. 156-7415). Nustatyta, kad atskirais

---

atvejais Centrai priimant sprendimą dėl mokomųjų dalykų atitikmenų nustatymo ir pažymių pervedimo rekomendacijas teikti gali Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaryta komisija.

- Centro direktoriaus 2011 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. 1-01-76 (2011, Nr. 71-3452) buvo patvirtinti du teisės aktai: **Užsienio institucijose įgytų kvalifikacijų, suteikiančių teisę į aukštąjį mokslą, vertinimo taisyklės** (jų esmė - bendresnis esminių skirtumų reglamentavimas, palengvinantis kvalifikacijų iš skirtingų švietimo sistemų vertinimą) ir **Užsienio institucijose įgytų kvalifikacijų, suteikiančių teisę į aukštąjį mokslą, dalykų atitikmenų nustatymo ir pažymių pervedimo taisyklės** (pirmą kartą išdėstytos kaip savarankiškas teisės aktas, jose sudarytos palankesnės konkuravimo dėl valstybės finansuojamų vietų sąlygos asmenims, įgijusiems vidurinį išsilavinimą šalyse, kurių vidurinio ugdymo programų turinys bei pasiekimų vertinimo sistema ženkliai skiriasi nuo Lietuvoje įtvirtintųjų).

- 2011 m. liepos 29 d. buvo pakeistas **Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašas** (2009, Nr. 96-4083; 2011, Nr. 100-4702). Didžiausia naujovė yra ta, kad ketinamos vykdyti studijų programos paprastai akredituojamas be išorinio vertinimo procedūros, pareikštine forma. Ketinamos vykdyti studijų programos išorinis vertinimas gali būti atliekamas tik išimtiniais atvejais.

- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 1 d. įsakymu patvirtinta **Aukštosios mokyklos realiųjų išteklių vertinimo metodika** (Žin., 2011, Nr. 88-4216) svarbi ne tik aukštosioms mokykloms, bet ir Centrai dėl to, kad aukštosios mokyklos realiųjų išteklių vertinimo rezultatai tiesiogiai įtakoja Centro galutinį sprendimą dėl aukštosios mokyklos veiklos įvertinimo.

- 2011 m. kovo 29 d. patvirtintas **Gretutinės krypties studijų vykdymo ir dvigubo kvalifikacinio laipsnio teikimo tų studijų kryptių, kuriose nevykdomos akredituotos studijų programos, tvarkos aprašas** (2011, Nr. 42-2016), kuris nustato, jog tam tikrais atvejais aukštoji mokykla, ketinanti vykdyti gretutinės krypties studijas turi kreiptis į Centrą dėl jų įvertinimo. Centras, vykdydamas šiame teisės akte nustatytą įpareigojimą parengti vertinimo metodiką bei ją suderinti su Švietimo ir mokslo ministerija, 2012 m. sausio 6 d. patvirtino ir viešai paskelbė **Gretutinės krypties studijų aprašo rengimo ir vertinimo metodiką** (Žin., 2012, Nr. 7-258).

- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras 2011 m. lapkričio 21 d. patvirtino **Studijų pakopų aprašą** (Žin., 2011, Nr. 143-6721). Aprašo projektas buvo parengtas Centrai įgyvendinant ES projektą „Studijų pakopų aprašų ir studijų kryptių aprašų sandaros sukūrimas“. Aprašu siekiama užtikrinti aukštųjų mokyklų skirtingų pakopų teikiamų laipsnių palyginamumą šalies viduje ir kitose šalyse, skatinant studentų judumą šalies ir tarptautiniu mastu.

- **Ekspertų atrankos aprašo** nauja redakcija patvirtinta Centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. 1-01-151 (Žin., 2011, Nr. 139-6567). Į šį teisės aktą buvo perkelta Centro per 2 metus po MSĮ patvirtinimo sukaupta vertinimo patirtis, leidžianti patobulinti ekspertų grupių sudarymo mechanizmus.

- Paskelbtas Centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymas Nr. 1-01-157 (Žin., 2011, Nr. 147-6925), kurio patvirtinta **Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika** (įsigaliojo nuo 2012 m. sausio 1 d.) Šis teisės aktas detalizuoja reikalavimus ketinamos vykdyti studijų programos aprašui, taip pat prašymo ir kitų dokumentų dėl akreditavimo nagrinėjimo Centre procedūrą, programos išorinio vertinimo eigą, kriterijus bei apeliacijų teikimo tvarką.

- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras 2011 m. gruodžio 15 d. patvirtino **Studijų krypties arba kryptių grupės aprašo rengimo rekomendacijas**. Šio dokumento projektas buvo parengtas Centrai įgyvendinant ES projektą „Studijų pakopų aprašų ir studijų kryptių aprašų sandaros sukūrimas“. Jis nustato studijų krypties (kryptių grupės) aprašo sandarą, rengimo ir keitimo procedūras, už aprašo rengimą, tobulinimą ir įgyvendinimą atsakingus subjektus ir aprašo sąsajas su kitais studijas reglamentuojančiais teisės aktais. Vadovaujantis šiomis rekomendacijomis, numatoma, kad 2012-2014 metais Centras organizuos studijų kryptių aprašų rengimą.

- 2011 m. gruodžio 22 d. **Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas priėmė nutarimą, kuriuo pripažino prieštaraujančiomis Lietuvos Respublikos Konstitucijai kai kurias Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (Žin., 2009, Nr. 54-2140) nuostatas**. Vienas esminių valstybinių aukštųjų mokyklų (universitetų ir kolegijų) pertvarkos elementų - aukštųjų mokyklų savivaldai būdingų valdymo funkcijų perdavimas tarybai, kurią sudarant akademinė bendruomenė neturi lemiamos įtakos, pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai. Neatitinkančiomis

Konstitucijos įvardintos ir įstatymo nuostatos dėl studijų valstybės finansuojamose studijų vietose sąlygų. Nutarime taip pat konstatuota, kad Centro tarybos sudarymo tvarka neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

1.2 Aukštojo mokslo sektoriaus raida

- Numatytas valstybinių aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimas dar neprasidėjo, tuo tarpu daugėja bandymų įsteigti naujas aukštąsias mokyklas, buvo įsteigta 1 nauja privati kolegija.

- Pažymėtina nauja tendencija – kai kurios aukštosios mokyklos jau pradėjo kreiptis į užsienio kokybės agentūras, įtrauktas į EQAR, dėl studijų programų vertinimo arba tuo domisi. Kol kas tai ženkliai nedaro įtakos darbo apimtims, nes Centras sprendimus priėmė tik dėl 12 universitetinių studijų programų, kurias įvertino užsienio šalių kokybės agentūros.

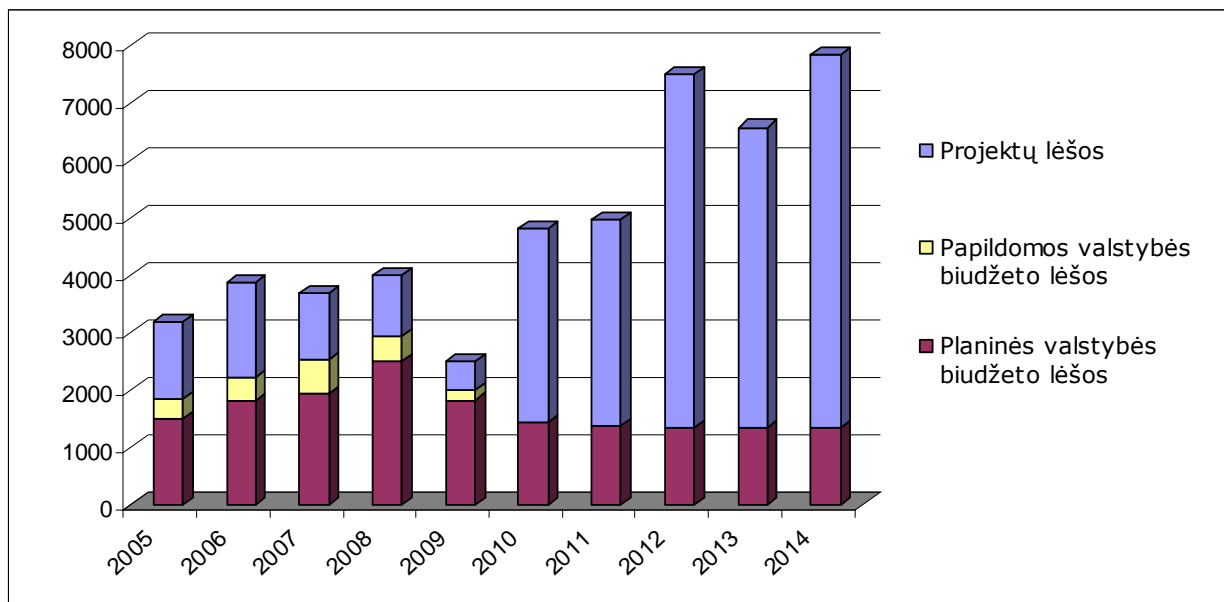
- Aukštojo mokslo reformos, vykdomos nuo 2009 m., vertinimas yra numatytas Mokslo ir studijų analizės ir stebėsenos centro (MOSTA) projekte; tikimasi, kad ataskaita bus parengta 2012 metų vasarą.

2. CENTRO VEIKLŲ APRAŠYMO PAPILDYMAS

2.1 Organizacijos funkcionavimas

SKVC valdymas ir administravimas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 8 d. įsakymu buvo pakeisti **Centro nuostatai**. Konkretizuota takoskyra tarp dviejų Centro valdymo organų – tarybos ir direktoriaus įgaliojimų. Patikslinta direktoriaus skyrimo tvarka – direktorius į pareigas priimamas ir atleidžiamas iš jų Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka, direktoriui perduota dalis Centro vidaus valdymo funkcijų, pavyzdžiui, tvirtinti Centro struktūrą bei pareigybių sąrašus ir pan. 2011 m. gruodžio 2 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas, paskelbęs apie Centro Tarybos sudėties pasikeitimą.

SKVC finansavimas. Kaip buvo nurodyta savianalizėje, dėl ekonominio sunkmečio Lietuvoje SKVC finansavimas iš valstybės biudžeto pastaraisiais metais mažėjo ir toliau mažėja 2012 m. Tačiau numatomas gerokai didesnis veiklų finansavimas iš projektų lėšų.

1 pav. Centro lėšos 2005–2014 m. tūkst. Lt. Šaltinis: SKVC statistiniai duomenys.

Išorinio kokybės vertinimo veiklos apimtys nuolat auga, tam reikia didesnių lėšų. Šiuo metu finansiniai resursai studijų programų ir aukštųjų mokyklų vertinimui yra preliminariniai suplanuoti iki 2014 m. vidurio (diagramoje pateikiami 2012-2014 metų skaičiai yra negalutiniai).

Tarptautiniai ryšiai. Pakito Centro santykių forma su Centro ir Rytų Europos akreditavimo agentūrų tinklu (CEEN): metų viduryje CEEN įsiregistravus Vokietijoje kaip ne pelno asociacijai ir persivadinus CEENQA (angl. *Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education*), 2011 m. gruodį Centras ir CEENQA pasirašė bendradarbiavimo sutartį. SKVC dalyvavimas mokslininkų tarptautinio mobilumo skatinimo veiklose ir EURAXESS tinkle sustabdytas 2011 m. viduryje, perdavus funkcijas Lietuvos mokslo tarybai. Konkrečias pastangas instensyvinti Baltijos šalių bendradarbiavimą atspindi po ilgo laiko tarpo 2011 metų rugsėjį Estijoje organizuotas trišalis kokybės agentūrų susitikimas. Vedamos derybos, kad tai taptų kasmetiniu vis kitos agentūros organizuojamu renginiu. Aktyvesnius kitus dvišalius bendradarbiavimo

ryšius liudija pasirašytos 3 dvišalės sutartys su: PKA (lenk. *Polska Komisja Akredytacyjna*); HAC (angl. *Hungarian Accreditation Committee*); ANECA (angl. *National Agency for Quality Assessment and Accreditation of Spain*).

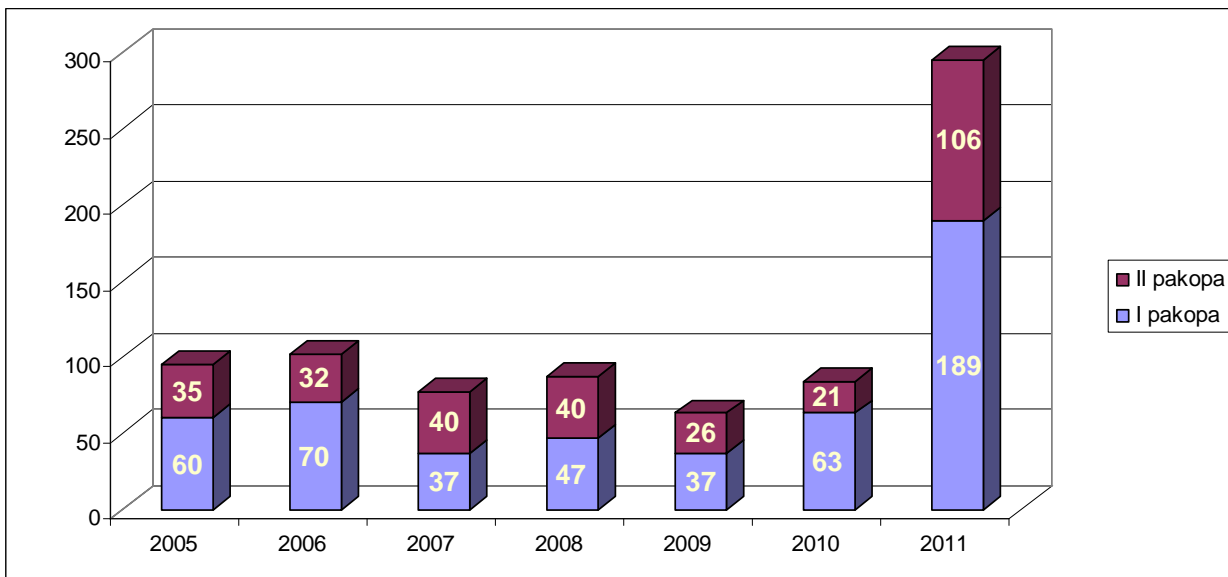
Projektinė veikla. Toliau plečiasi Centro vykdoma projektinė veikla. Numatoma, jog bendrą lig šiol įgyvendintų 30 projektų skaičių 2012 m. papildys dar 7 sutartys: 4 partnerystės projektai pagal Mokymosi visą gyvenimą programą (bus koordinuojami Nyderlandų ir Prancūzijos ENIC/NARIC centrų; gauta informacija apie tai, kad projektai laimėjo) ir 3 ES SF finansuojami projektai, kurios koordinuos Centras.

2.2 Kokybės vertinimo plėtra

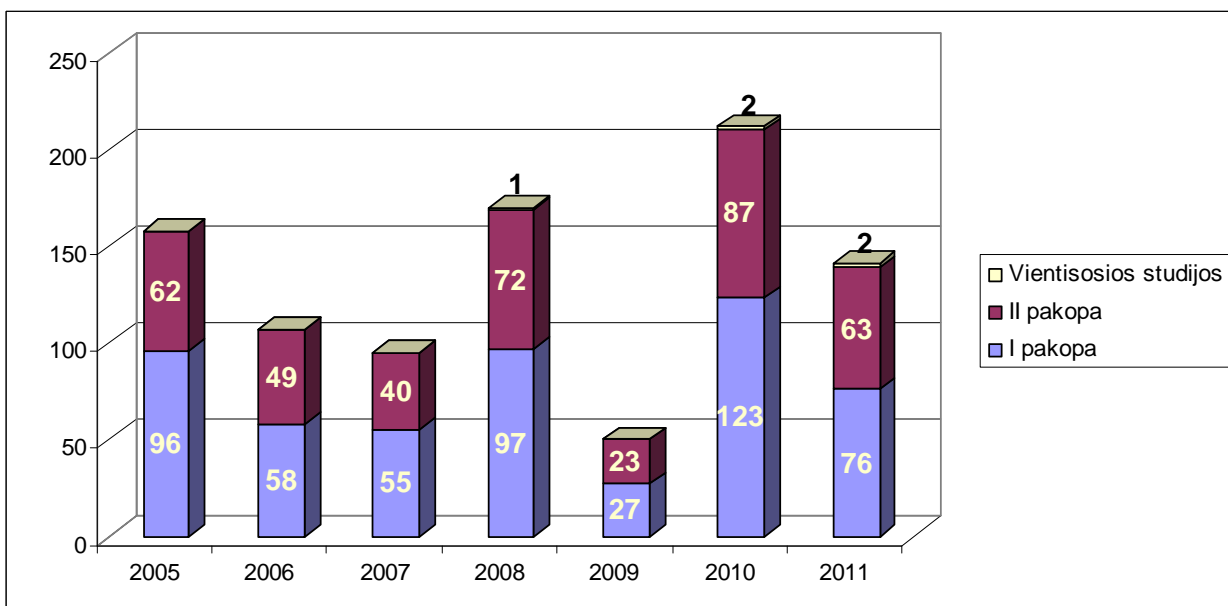
Aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas. 2011 m. prasidėjo reguliarius aukštųjų mokyklų (universitetų ir kolegijų) vertinimas, tai įgalino metų viduryje išleistas teisės aktas – ŠMM patvirtinta realiųjų išteklių vertinimo metodika. Per 2011 įvyko vizitai į 4 aukštąsias (2 universitetus ir 2 kolegijas), per 2012 m. numatyta įvertinti 14 aukštųjų mokyklų (7 universitetus ir 7 kolegijas).

Studijų programų vertinimas. 2011 m. prasidėjus ketinamų vykdyti studijų programų akreditavimui pareikštine forma, pateikiamų programų skaičius palyginti su 2010 m. išaugo 3,5 karto. Numatoma, kad tai didins išorinio vykdomų studijų programų vertinimo apimtį 2013-2014 m.

2011 m. vykdomos programos vertintos pagal tų metų planą, nuo jo nukrypstant nežymiai (gauta šiek tiek mažiau prašymų atlikti vertinimus). Ruošiamasi, kad 2012 m. prašymų atlikti vykdomų programų vertinimą ir akreditavimą bus pateikta daugiau nei 2010 m.

2 pav. Naujų studijų programų vertinimas 2005-2011 m. Šaltinis: SKVC statistiniai duomenys.

3 pav. Vykdomų studijų programų vertinimas 2005-2011 m. Šaltinis: SKVC statistiniai duomenys.

2.3 Centro veiklos tobulinimo kryptys

Atlikus savianalizę, nustatytos organizacijos darbo gerinimo kryptys, kai kurios veiklos 2011 m. jau pradėtos tobulinti.

Centro kokybės vadybos sistema. SKVC kokybės vadybos sistema buvo baigta diegti 2011 m. viduryje. Po to atliktas vidaus auditas, po jo pakoreguoti kelių procesų aprašymai.

Materialieji ištekliai. 2012 m. Centrai suteiktos papildomos 120 kv.m. patalpos: 4 darbo kabinetai ir pasitarimų kambarys. 2012 m. bus atlikti šių patalpų einamieji remonto darbai ir nupirkta reikiama įranga.

Grįžtamasis ryšys. Suprasdami, kad daugiausiai naudos duoda akivaizdus bendravimas su ekspertais, po kiekvieno aukštosios mokyklos vertinimo susitikdavome su grupės vadovu ir sekretoriumi bei kartu aptardavome vertinimo procesą. Taip pat grįžtamasis ryšys yra gaunamas iš ekspertų pasibaigus studijų programų vertinimui pagal studijų kryptis, kuomet grupės koordinatorius pokalbio su ekspertais metu aptaria pagrindines vertinimo turinio ir proceso problemas. Po pokalbių ekspertai pateikė savo pasiūlymus proceso gerinimui ir raštu. Apibendrinę grįžtamąjį ryšį po pirmųjų institucinių vertinimų, patobulinome savo veiklą, pvz. parengėme ekspertams pagalbines medžiagas, reikalingą rengiantis vizitui (angl. *mapping-tool*), savianalizių rengėjams parengėme privalomų priedų sąrašą. Siekiant gauti grįžtamąjį ryšį apie savo veiklą, buvo parengti klausimynai aukštųjų mokyklų atstovams ir ekspertams.

Vertinimo išvadų skelbimas. Tarptautinių ekspertų grupių parengtos studijų programų vertinimo išvados nėra verčiamos į lietuvių kalbą, o skelbiamos visuomenei angliškoje SKVC tinklapio versijoje. 2011 metais, panaudojus projekto lėšas, buvo verčiamos į lietuvių kalbą studijų programų vertinimo išvadų santraukos. Santraukos ir jų vertimai kartu su Centro sprendimais dėl studijų programų įvertinimo rezultatų buvo siunčiami aukštosioms mokykloms. Toks susirašinėjimo būdas atitinka Valstybinės kalbos įstatymo nuostatas, kad visus oficialius dokumentus privaloma skelbti valstybine kalba. Atliekant institucinį aukštųjų mokyklų veiklos vertinimą išvados verčiamos pilna apimtimi ir pateikiamos aukštajai mokyklai anglų kalba su vertimu į lietuvių kalbą. SKVC atlikto

vertinimo išvados skelbiamos viešai tinklapyje adresu <http://www.skvc.lt/en/content.asp?id=254> .

Darbas su socialiniais dalininkais. Situacija iš esmės pasikeitė 2011 m. – studentai įtraukiami į daugelį studijų programų vertinimo grupių ir į visas institucijų veiklos vertinimo grupes. 2011 m. studijų programų vertinimus atliko 26 ekspertų grupės, į 14 iš jų buvo įtraukti studentai. Antrąjį 2011 m. pusmetį vertinimuose dalyvavo dvigubai daugiau studentų nei pirmoje 2011 m. pusėje. Siekiant aktyvaus studentų dalyvavimo ekspertų grupėse, buvo suorganizuoti mokymai studentams, kuriuos toliau planuojama vykdyti periodiškai – 2 kartus per metus. 2011 m. išplėtėme darbdavių įtraukimą į vertinimą. Siekdami užtikrinti visų suinteresuotų pusių dalyvavimą, į visas aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo grupes įtraukėme darbdavius. Darbdaviai dalyvavo ir 6 iš 26 studijų programų vertinimo grupių.

Paskesnė veikla. Aukštosios mokyklos veiklos vertinimas yra itin svarbus visai akademinėi bendruomenei, todėl priėmus sprendimą dėl aukštosios mokyklos veiklos įvertinimo SKVC planuoja vykti vizito į įvertintą instituciją vertinimo proceso bei išvadų aptarimui. Šių susitikimų metu taip pat bus susitarta dėl aukštosios mokyklos veiksmų plano rekomendacijoms įgyvendinti parengimo ir paskelbimo terminų. Ši veikla buvo suplanuota pradėti 2011 m. pabaigoje, tačiau dėl tos priežasties, kad laiku nebuvo gauti realiųjų išteklių vertinimo rezultatai, veikla atidėta 2012 m. II ketv.

SAVIANALIZĖS PAPILDYMO RENGĖJAI

Aurelija Valeikienė, Almantas Šerpatauskas, Nora Skaburskienė, Ieva Kairiūkštytė, Julija Karavdina, Kristina Sutkutė, Daiva Buivydienė, Aušra Rostlund.

NAUDINGOS NUORODOS

Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo pranešimas žiniasklaidai dėl Mokslo ir studijų įstatymo http://www.lrkt.lt/Pranesimai/txt_2011/L20111222a.htm

Visas Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo nutarimo tekstas prieinamas lietuvių kalba: <http://www.lrkt.lt/Dokumentai.html> (Skelbta: *Valstybės žinios*, 2011-12-28, Nr. 160-7591)

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

- 1 pav. Centro lėšos 2005–2014 m. tūkst. Lt.
  - 2 pav. Naujų studijų programų vertinimas 2005-2011 m.
  - 3 pav. Vykdomų studijų programų vertinimas 2005-2011 m.
-